

Laidiens: 06.06.2008., Nr. 88

Ministru kabineta noteikumi Nr.400

Rīgā 2008.gada 2.jūnijā (prot. Nr.36 33.§)

Veterinārās prasības akvakultūras dzīvniekiem, no tiem iegūtiem produktiem un to aprītei, kā arī atsevišķu akvakultūras dzīvnieku infekcijas slimību profilaksei un apkarošanai

Izdoti saskaņā ar Veterinārmedicīnas likuma 25.panta 1. un 10.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka veterinārās prasības akvakultūras dzīvniekiem, no tiem iegūtajiem produktiem un to aprītei, kā arī atsevišķu akvakultūras dzīvnieku infekcijas slimību profilaksei un apkarošanai.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

2.1. akvakultūra – ūdensdzīvnieku audzēšana vai kultivēšana, izmantojot metodes, kas paaugstina šo dzīvnieku ražību virs vides dabiskā līmeņa, ja šie dzīvnieki vairošanās vai audzēšanas laikā līdz pat to savākšanai (ieskaitot) atrodas vienas vai vairāku fizisku vai juridisku personu īpašumā;

2.2. akvakultūras nozares uzņēmums – organizatoriski saimnieciska vienība, kurā tiek veiktas darbības, kas saistītas ar akvakultūras dzīvnieku izaudzēšanu, audzēšanu vai turēšanu;

2.3. akvakultūras nozares uzņēmuma operators – fiziska vai juridiska persona, kas ir atbildīga par šajos noteikumos noteikto prasību ievērošanu tās kontrolē esošajā akvakultūras uzņēmumā;

2.4. ūdensdzīvnieki – *Agnatha* virsklases, *Chondrichthyes* un *Osteichthyes* klases zivis, *Phylum Mollusca* divvāku moluski, *Subphylum Crustacea* vēžveidīgie;

2.5. atzīts pārstrādes uzņēmums – pārtikas uzņēmums, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa Regulas (EK) Nr.853/2004, ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku (turpmāk – regula (EK) Nr.853/2004), 4.pantu atzīts akvakultūras dzīvnieku pārstrādei un kam piešķirts atzīšanas numurs;

2.6. atzīta pārstrādes uzņēmuma operators – fiziska vai juridiska persona, kas ir atbildīga par šajos noteikumos noteikto prasību ievērošanu atzītā pārstrādes uzņēmumā;

2.7. audzētava – akvakultūras nozares uzņēmumā esoša telpa, iežogota platība uzņēmuma teritorijā vai iekārta, kurā akvakultūras dzīvnieki tiek audzēti, lai tos piedāvātu tirgū, izņemot telpu, iežogotu platību vai iekārtu, kurā

savvaļā noķertos vai ievāktos ūdensdzīvniekus tur nebarotus līdz to nokaušanai un pārtikas produktu iegūšanai;

2.8. audzēšana – akvakultūras dzīvnieku audzēšana audzētavā vai divvāku molusku audzēšanas zonā;

2.9. divvāku molusku audzēšanas zona – ražošanas vai izklāšanas zona, kurā visi akvakultūras nozares uzņēmumi darbojas kopējā bioloģiskās drošības sistēmā;

2.10. dekoratīvs ūdensdzīvnieks – ūdensdzīvnieks, kuru tur, audzē vai piedāvā tirgū dekoratīviem mērķiem;

2.11. piedāvāšana tirgū – pārdošana, piedāvājums pārdot vai jebkura cita īpašuma tiesību nodošana bez maksas vai par samaksu, kā arī jebkāda akvakultūras dzīvnieku kustība, kas nodrošina iepriekš minēto mērķu īstenošanu;

2.12. audzēšanas zona – saldūdens, jūras, grīvas, kontinentāla vai lagūnas teritorija ar dabiskām divvāku molusku gultnēm vai vietām, ko izmanto divvāku molusku audzēšanai un no kurām iegūst divvāku moluskus;

2.13. audzētava makšķerēšanai – diķis vai cita ierīkota ūdenskrātuve, kurā dzīvnieku populāciju uztur amatierzvejai, atjaunojot krājumus ar akvakultūras dzīvniekiem;

2.14. izklāšanas zona – saldūdens, jūra, grīva vai lagūna, kuras robežas ir skaidri noteiktas un iezīmētas ar bojām, stabiem vai citiem fiksētiem līdzekļiem un ko izmanto tikai dzīvu divvāku molusku dabiskai attīrīšanai;

2.15. savvaļas ūdensdzīvnieks – *Agnatha* virsklases ūdensdzīvnieki, *Chondrichthyes* un *Osteichthyes* klases zivis, *Phylum Mollusca* divvāku moluski, *Subphylum Crustacea* vēžveidīgie, kas dzīvo savvaļā un nav akvakultūras dzīvnieki;

2.16. iecirknis – viena vai vairākas audzētavas, uz kurām attiecas kopēja bioloģiskās drošības sistēma un kurās esošajiem ūdensdzīvniekiem ir konkrēts veselības stāvoklis attiecībā uz konkrētas slimības sastopamību;

2.17. kopēja bioloģiskās drošības sistēma – sistēma, kuras ietvaros tiek piemēroti vienādi dzīvnieku veselības uzraudzības, slimību profilakses un slimību kontroles pasākumi;

2.18. buferzona – zona ap inficētu zivju audzētavu vai divvāku molusku audzēšanas zonu, kurā tiek īstenoti slimību kontroles pasākumi, lai novērstu slimības izplatīšanos;

2.19. slimība – ūdensdzīvnieku inficēšanās ar vienu vai vairākiem slimības ierosinātājiem, kura noris ar vai bez klīniskām pazīmēm;

2.20. jauna slimība – nesen konstatēta slimība, kuras cēlonis var būt un var nebūt noteikts un kura var izplatīties populācijā un starp populācijām (piemēram, tirgojoties ar ūdensdzīvniekiem vai šo dzīvnieku produktiem). Tā ir arī jau pazīstama slimība, kas identificēta jaunā pārnēsātājā sugā, kura nav iekļauta šo noteikumu 1.pielikumā kā uzņēmīga suga;

2.21. infekcija – tāda slimības ierosinātāja klātbūtne pārnēsātājā sugā, kas vairojas vai citādi attīstās, vai ir latentā stāvoklī;

2.22. neizmantošana – slimību kontroles pasākumi, kuru laikā audzētava tiek atbrīvota no ūdens, kurā mituši akvakultūras dzīvnieki, vai audzētavas atbrīvošana no akvakultūras dzīvniekiem, kas ir uzņēmīgi pret noteiktu slimības ierosinātāju vai spēj pārnēsāt šīs slimības ierosinātāju;

2.23. slimības neskarta zona vai iecirknis – zona vai iecirknis, kuru Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk – dienests) ir pasludinājis par slimības neskartu;

2.24. epizootoloģiska vienība – ūdensdzīvnieku grupa, kuru konkrētā teritorijā apdraud viens slimības ierosinātājs. Apdraudējumu var radīt kopīga ūdens vide vai pārvaldības prakse, kas rada iespēju vienas dzīvnieku grupas

slimības izraisītājam strauji pāriet uz citu dzīvnieku grupu;

2.25. turpmāka pārstrāde – akvakultūras dzīvnieku pārstrāde pirms lietošanas pārtikā, ko veic, izmantojot metodes un tehnoloģijas, kuras ietekmē anatomisko veselumu (piemēram, asiņu notecināšana, ķidāšana, galvas nogriešana, griešana šķēlēs, filejas atdališana) un kuras rada atkritumus vai blakusproduktus, kas var radīt slimību izplatīšanās risku;

2.26. mirstības pieaugums – ūdensdzīvnieku nāves gadījumi, ja kopējā mirstība būtiski pārsniedz tādu līmeni, ko uzskata par normālu audzētavai vai divvāku molusku audzēšanas zonai noteiktos apstākļos. Par to, kas ir mirstības pieaugums, lemj audzētājs kopā ar dienesta amatpersonu;

2.27. inficēta zona, inficēts iecirknis – zona vai iecirknis, kur konstatēta infekcijas slimība;

2.28. karantīna – ūdensdzīvnieku grupas turēšana izolēti, novēršot tiešu vai netiešu kontaktu ar citiem ūdensdzīvniekiem. Izolāciju veic, lai noteiktā laikposmā šo grupu novērotu, veiktu attiecīgas analīzes, apstrādi un notekūdeņu attīrīšanu;

2.29. uzņēmīga suga – dzīvnieku suga, kurai inficēšanās ar infekcijas slimības ierosinātāju ir konstatēta dabīgā ceļā vai tiek pierādīta eksperimentāli, atveidojot dabīgos inficēšanās ceļus;

2.30. slimības pārnēsātājs – dzīvnieku suga, kas nav uzņēmīga pret slimības ierosinātāju, bet spēj izplatīt infekciju, nododot patogēnus no vienas dzīvnieku sugas otrai;

2.31. zona – precīza ģeogrāfiska teritorija ar homogēnu hidroloģisko sistēmu, ko veido ūdens sateces laukuma daļa no tās avota līdz dabiskai vai mākslīgai barjerai, kura novērš ūdensdzīvnieku migrāciju uz augšu no zemākiem ūdens sateces laukuma posmiem, vai viss ūdens sateces laukums no avota līdz ietekai, vai vairāki ūdens sateces laukumi, arī to ietekas, ja tās epizootoloģiski saistās ar ūdens sateces laukumu;

2.32. Eiropas Kopienas dabiskie ūdeņi – Eiropas Savienības dalībvalstu robežās esošas dabiskā ceļā izveidojušās (bez cilvēku darbaspēka palīdzības) ūdensteces (upes, strauti, kanāli vai to daļas), ūdenstilpes (ezeri, dīķi, ūdenskrātuves vai to daļas), kā arī pārejas ūdeņi vai piekrastes ūdeņu posmi;

2.33. kontinentāla audzētava – teritorijas daļa akvakultūras dzīvnieku audzēšanai, kas ietver:

2.33.1. visu sateces baseinu no ūdensteču iztekām līdz estuāram vai vairāk nekā vienu sateces baseinu, kurā zivis tiek audzētas, turētas vai zvejotas un ko var aptvert buferzona;

2.33.2. daļu sateces baseina no ūdensteču iztekas līdz dabīgam vai mākslīgam aizsprostam, kas novērš zivju migrāciju no ūdensteces daļas lejpus aizsprosta un ko var aptvert buferzona;

2.34. tradicionālā ekstensīvā lagūnu akvakultūras prakse – gliemju audzēšana seklā jūras, grīvas vai lagūnas līcī, ko no jūras vai okeāna atdala smilšu sēres un kura robežas ir skaidri noteiktas un iezīmētas ar bojām, stabiem vai citiem fiksētiem līdzekļiem, ja šo teritoriju izmanto tikai dzīvu gliemju dabiskai attīrīšanai;

2.35. komerciāls izmērs – akvakultūras dzīvnieka svars un ķermeņa lielums, kādā ir racionāli nogalināt akvakultūras dzīvnieku pārstrādei, lai iegūtu pārtikas produktus.

3. Noteikumi neattiecas uz:

3.1. dekoratīvajiem ūdensdzīvniekiem, kurus audzē akvārijos nekomerciālā nolūkā;

3.2. savvaļas ūdensdzīvniekiem, kurus noķer vai savāc izmantošanai pārtikas aprītē;

3.3. ūdensdzīvniekiem, kurus noķer, lai no tiem iegūtu zivju miltus, zivju barību, zivju eļļu un citus līdzīgus produktus.

4. Šo noteikumu 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13.punkts, II, III un XII nodaļa neattiecas uz dekoratīvajiem ūdensdzīvniekiem, kurus komerciālā nolūkā tur zooveikalos, dārzu centros, dārzu dīķos, akvārijos vai tos tur vairumtirgotāji, nodrošinot, lai:

4.1. ūdensdzīvnieki nenonāktu kontaktā ar Eiropas Kopienas dabiskajiem ūdeņiem;

4.2. notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kas uzstādītas ūdensdzīvnieku turēšanas vietās, samazinātu līdz minimumam infekcijas slimību iekļūšanas iespējamību Eiropas Kopienas dabiskajos ūdeņos.

5. Noteikumu uzraudzību un kontroli veic dienests saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa Regulas (EK) Nr.882/2004 par oficiālo kontroli, ko veic, lai nodrošinātu atbilstības pārbaudi saistībā ar dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību aktiem un dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības noteikumiem, 3.pantu. Uzraudzība un kontrole ietver regulāras inspekcijas, apmeklējumus, revīzijas un, ja nepieciešams, paraugu ņemšanu katrā akvakultūras nozares uzņēmumā, ņemot vērā riskus, kas var rasties attiecībā uz akvakultūras dzīvnieku inficēšanos ar infekcijas slimībām. Dienests uzraudzību un kontroli veic šo noteikumu XIV nodaļā un 2.pielikumā noteiktajā kārtībā.

6. Dienests veic akvakultūras nozares uzņēmumu individuālu atzīšanu un piešķir individuālu atzīšanas numuru atbilstoši šo noteikumu 9.punktā minētajām prasībām. Vairākiem akvakultūras nozares uzņēmumiem vienlaikus veic atzīšanu grupā, ja tajos iegūst divvāku moluskus un ja šie akvakultūras nozares uzņēmumi atrodas vienā divvāku molusku audzēšanas zonā. Divvāku molusku nosūtīšanas centriem, attīrīšanas centriem un līdzīgiem akvakultūras nozares uzņēmumiem nepieciešama individuāla atzīšana. Grupā atzītiem vairākiem akvakultūras nozares uzņēmumiem piešķir vienu individuālu atzīšanas numuru.

7. Dienests veic pārstrādes uzņēmumu atzīšanu un piešķir individuālu atzīšanas numuru atbilstoši šo noteikumu 9.punktā minētajām prasībām, ja attiecīgais pārstrādes uzņēmums nodarbojas ar akvakultūras dzīvnieku kaušanu, lai kontrolētu slimību izplatīšanos.

8. Fiziskā vai juridiskā persona iesniedz iesniegumu dienestā, lai reģistrētu:

8.1. iekārtas un aprīkojumu, kas nav atzīts par akvakultūras nozares uzņēmumu, ja ūdensdzīvnieki tajā tiek turēti bez nodoma piedāvāt tos tirgū (šī prasība neattiecas uz privātpersonu īpašumā esošiem akvārijiem);

8.2. audzētavas makšķerēšanai;

8.3. akvakultūras nozares uzņēmumus, kas piedāvā tirgū akvakultūras dzīvniekus lietošanai pārtikā saskaņā ar regulas (EK) Nr.853/2004 1.panta 3.punkta "c" apakšpunktu.

9. Dienests šo noteikumu 6. un 7.punktā minētos atzīšanas numurus piešķir tādiem akvakultūras nozares uzņēmumiem vai pārstrādes uzņēmumiem, kuri:

9.1. ir izveidojuši pasākumu kopumu, kas nodrošina šajos noteikumos minēto prasību izpildi;

9.2. atrodas dienesta uzraudzībā;

9.3. pilda šo noteikumu 14., 15., 16., 17., 18., 19. un 20.punktā minētās prasības.

10. Dienests akvakultūras nozares uzņēmumu vai pārstrādes uzņēmumu neatzīst un atzīšanas numuru nepiešķir, ja uzņēmumu darbība var radīt nepieļaujamu risku infekcijas slimību izplatībai uz citām audzētavām, divvāku

molusku audzēšanas zonām vai šo uzņēmumu tuvumā esošiem savvaļas ūdensdzīvnieku resursiem. Dienesta amatpersona pirms lēmuma pieņemšanas par atzišanas procesa pārtraukšanu un atzišanas numura neizsniegšanu, ņemot vērā epizootoloģisko situāciju akvakultūras nozares uzņēmumā vai pārstrādes uzņēmumā, nosaka riska mazināšanas pasākumus, kā arī attiecīgās darbības organizēšanu citā vietā. Dienesta amatpersona atzišanas numuru piešķir, ja akvakultūras nozares uzņēmuma vai pārstrādes uzņēmuma operators veic visus infekcijas slimību izplatīšanās riska mazināšanas pasākumus.

11. Akvakultūras nozares uzņēmuma operators iesniedz dienestā, un dienests ievada attiecīgajā mājaslapā internetā šādu informāciju (tā ir publiski pieejama):

11.1. pirms akvakultūras nozares uzņēmuma darbības uzsākšanas:

11.1.1. akvakultūras nozares uzņēmuma nosaukums, adrese un kontaktinformācija (tālruna, faksa numurs un e-pasta adrese);

11.1.2. akvakultūras nozares uzņēmuma reģistrācijas numurs vai atzišanas numurs;

11.1.3. akvakultūras nozares uzņēmuma (audzētavas) ģeogrāfiskais stāvoklis (izmanto piemērotu koordinātu sistēmu par visām audzētavām (GIS koordinātas));

11.1.4. akvakultūras nozares uzņēmuma (audzētavas) mērķis un audzēšanas tips (kultūras sistēmas vai iekārtu tips), maksimālais ražošanas apjoms, ja tas tiek regulēts;

11.1.5. kontinentālajām audzētavām, kā arī nosūtīšanas un attīrīšanas centriem norāda sīku informāciju par audzētavas ūdens piegādi un izplūdi;

11.1.6. akvakultūras nozares uzņēmumā (audzētavā) audzēto akvakultūras dzīvnieku sugas. Audzētavas, kuras audzē vairākas akvakultūras dzīvnieku sugas, vai dekoratīvo ūdensdzīvnieku audzētavas norāda, vai kāda no šīm sugām ir uzņēmīga pret šo noteikumu 1.pielikumā minētajām infekcijas slimībām vai ir šo slimību pārnēsātāja;

11.1.7. ja atzišanu piešķir divvāku molusku audzēšanas zonai, šo noteikumu 11.1.apakšpunktā minēto informāciju iesniedz par visiem akvakultūras nozares uzņēmumiem, kas darbojas vienā divvāku molusku audzēšanas zonā;

11.2. akvakultūras nozares uzņēmuma darbības laikā:

11.2.1. akvakultūras dzīvnieku veselības stāvoklis (piemēram, vai audzētava ir infekcijas slimības neskarta). Informāciju iesniedz divu nedēļu laikā pēc pārbaudes;

11.2.2. vai audzētavā ir ieviesta slimību kontroles programma, lai sasniegtu slimības neskartas audzētavas statusu. Informāciju iesniedz divu nedēļu laikā pēc programmas ieviešanas sākuma;

11.2.3. vai audzētava ir pasludināta par inficētu ar kādu no šo noteikumu 1.pielikumā minētajām infekcijas slimībām. Informāciju iesniedz nekavējoties pēc audzētavas pasludināšanas par inficētu.

12. Pārstrādes uzņēmuma operators iesniedz dienestā un dienests ievada attiecīgajā mājaslapā internetā šādu informāciju (tā ir publiski pieejama):

12.1. pārstrādes uzņēmuma nosaukums, adrese un kontaktinformācija (tālruna, faksa numurs un e-pasta adrese);

12.2. pārstrādes uzņēmuma reģistrācijas numurs vai atzišanas numurs;

12.3. pārstrādes uzņēmuma ģeogrāfiskais stāvoklis (izmanto piemērotu koordinātu sistēmu (GIS koordinātas));